

NADNIEMEŃSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta, od 12-1 i 5-6
Administracja 10-1 i 4-6
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośnieniem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

Nr 139 Rok II
GRODNO
środa, 20 maja 1925 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz u/m za tydzień 20 gr. Drobnosza wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mi eksportowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówniku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez poprzedniego zawiadomienia.

<p>P KINO LA-CE ulica Połtova M. 4</p>	<p>2 serie razem w jednym program. 12 akt.</p>	<h2>BOGINI DZUNGLI</h2> <p>Wszelkowiawej sławy wielkie arcydzieło amerykańskie, rozgrywane się wśród fauny i flory egzotycznej przyrody Afryki, wykonane przez słynną wytwórnię amerykańską Seiffim. W obrazie biorą udział drapieżne zwierzęta jak: lwy, tygrysy, lomparty, oraz małpy, słonie, nosorożce, krokodyły, żyrafy, rekiny i inne egzot. zwierzęta</p>	<p>Ceny miejsc od 1 zł.</p>
	<p>Wszystkie miejsca w programie są zajęte. Wstęp wolny dla dzieci do 10 lat.</p>		

Stanisław Brzozowski o Elizie Orzeszkowej

II.
Czuje się u Orzeszkowej, jak gdyby wielki głód ziemi, tęskniąc za posiewem złotych ziarn pszenicznych, smutek opuszczonych, zaniedbanych zagonów. Wszystkie najlepsze jej dzieła napisane zostały pod wpływem wiary w wielki zakon pracy. Gdyby Orzeszkowej nie było w naszym piśmiennictwie, w naszym życiu spełnionyby mniej tych uczynków, którymi żyje społeczeństwo. Powieści Orzeszkowej były szkołą charakterów. Liczymy się ze środowiskiem społecznym takim, jakie znamy. Orzeszkowa wprowadzała nas w świat silnych charakterów, czujnych sumień, w świat pracowników. Praca jest źródłem piękna u Orzeszkowej. Kocha ona zgrubiałe ręce i spalone przez słońce twarze. Kocha siłę dźwigających brzośnię ramion. Znajdujemy u niej klasyczny opis prac polnych. Opis nie widziane lecz odczute. Reymont stylizuje chłopca, stylizuje go na chłopca, — można powiedzieć. Jego powieść jest bardzo literacka. Reży wielu gestów jego postaci należy szukać w artystycznych wymaganiach, kompozycji, stylu, efektu. Posługując się chłopem, tak jak Flaubert posługiwał się Salambo, panią Bovary. Tylko całkiem już oddarta od związku z życiem pracy wiejskiej ksztyka, tylko literaci którzy widzą od szeregu lat zboże i rolę jedynie na obrazach Ruszczyca, mogli mówić o głębokiej epickiej prawdzie „Chłopów” Reymonta. Reymontowi zbywa na jednej bagatelce: nie odczuwa moralnej powagi pracy wiejskiej. Traktuje ją wyłącznie estetycznie. Świat chłopski jest dla niego nowym środowiskiem, w którym ma on zamieszkać swój talent i artystyzm. Dlatego też jego chłopski epos nie przynosi nam żadnej nowej wiedzy o chłopskim świecie. Proszę wziąć

do ręki powieści rosyjskie Gł. Uspieńskiego, Złotowiatkiego, Karolina — po przeczytaniu każdej z nich wiedza nasza, wiedza tem bogatsza, że w formie konkretnych obrazów podana i nabyta o życiu wsi rosyjskiej zostaje wzbogacona. Ale bo też pisarzy tych wieś zajmowała nie jako temat, nie jako zagadnienie estetyczne do rozwiązania, ale jako głęboka i nieustanna troska moralna. Orzeszkowa wzywa się w wieś od wnętrza. Kocha ona jej świat moralny. Kocha jej pracę i odpoczynek po niej. To też posiada zmysł istotny dla zagadnień i świata moralnego: tych ludzi, to też umiała napisać „Chama” tę książkę tak piękną, jakby z żywota świętych wyjęta była.
Niepodobna położyć zbyt wielkiego nacisku na jej przynależność moralną Orzeszkowej do świata w którym pisze. Jej powieści to nie literatura „osobista” to uświadomienie wartości moralnych, jakimi żyją całe warstwy narodu. Gdy tylko Orzeszkowa ma do czynienia z zagadnieniami wyrastającymi bezpośrednio z jej właściwego świata, czuje się w jej słowach powagę pojęć i uczuć wypracowanych moralną, zbrojową pracą pokoleń. Dotyczy to sprawy żydowskiej. Orzeszkowa nie potrzebowała wydedukować swojego Meira Ezołowicza z hasel liberalnych teoretycznych. Wzwał szczerą miłość łączył ją z tymi niewszkąciami miasteczek. Meir Ezołowicz jest dla niej rodakiem, nie wskutek nakazu teorii, lecz uczucia. Powiastka o zegarmistrzu wyraża tę stronną sprawę. Żydzi nie są obcym żywiołem dla Orzeszkowej. Życie pospłatało węzły silniej, niżby to jakakolwiek teoria uzoyniła była w stanie. To też nie abstrahujący idealizm, ale żywą, szczerą miłość czuje się w opowieściach i opowiadaniach żydowskich znakomitej po-

wieściopisarki. Orzeszkowa rozwijała się i rozwijała przekształcała artystycznie. W swoich najlepszych dziełach jest ona głosicielką prawd moralnych, wypracowanych przez całe pokolenia, żyjące w twardym zakonie pracy na tej tak dziwnie poważnej ziemi litewskiej. Po raz drugi w ciągu wieku z Litwy przychodzi do nas głos idealizmu czynnego, głos sumienia i pracy. Wieś litewska mówi do nas po przez pisma tej młodszej siostry Mickiewiczów.
Podał Stanisław Ziemiak.

Tydzień Czerwonego Krzyża

Pierwszy tydzień czerwca jest dorocznym tygodniem Czerwonego Krzyża. W tygodniu tym, ta ze wszelkich mar godna poparcia instytucja, pracująca niestrudzenie dla dobra kraju (zarówno w czasie pokoju, jak wojny) urządza wszelkiego rodzaju imprezy na swój dochód. Wtedy to całe myślenie i pojmujące sytuację społeczeństwo wyteża swe siły w celu najwydatniejszego poparcia tej humanitarnej, samarytańskiej instytucji.
Każdy kto pojmuje doniosłość znaczenia tej instytucji dąży w miarę sił i możliwości do przyniesienia jej moralnej czy materialnej pomocy zdając sobie sprawę że zasługuje ona wogóle na poparcie, w szczególności zaś tu u nas, gdzie znajduje się pod kierownictwem sił pracujących dla jej dobra z całym samozaparciem i pełnym poświęceniem.
Najlepszym dowodem zrozumienia przez społeczeństwo doniosłości znaczenia tej instytucji, jak również dostateczną oceną poświęcenia się Zarządu dla jej dobra byłoby stanowisko ostatniego zebrania, odbytego w sali Sejmiku, w sprawie Tygodnia Czerwonego Krzyża.
Pomiędzy liczbę zebranych, reprezentowaną w poważnej ilości uczestników, co nie często zdarza się w naszych warunkach, za-

znaczyć musimy wyjątkową gorliwość z jaką zebrani odnieśli się do zaproponowanej im współpracy, w akcji Tygodnia Czerwonego Krzyża. Zazwyczaj pośród zebranych gwałtem nieomal wyszukiwać trzeba ochłonnych przyjęcia aktywnego udziału w imprezach tej instytucji, w interesach której urządzane bywają zebrania.
Tu zaś odwrotnie, zebrani dopominali się wyznaczenia aktywnych funkcji, przyjęcia ich do współudziału w pracy i zapisania do którejkolwiek z wyłonionych sekcji.
Jakoteż momentalnie prawie wszelkie funkcje w sekcjach zostały rozdzielone i praca organizacyjna popłynęła wartkim prądem.
Ustalono następujące imprezy powierzone do wykonania odrębnym sekcjom:
W dniu 30. V. odbędzie się w mieście specjalnie udekorowany samochód, uprzejmie ofiarowany przez Komendę pow. Pol. Państwowej, którzy służbę będzie za reklamę instytucji, jak również jej imprezom.
31. V. Kwesta uliczna i w zakładach publicznych.
1. VI. Zabawa ludowa w ogrodzie miejskim, na której wyłoniona sekcja wykaże swą sprężystość i pomysłowość w tysiącach różnych niespodzianek.
2. VI. Projektuje się urządzenie wystawy obrazów.
3. VI. Loteria fantowa lotna, dla której na zebraniu fantów wyznaczono 10 list zbiorczych. Część fantów już zebrano.
4. VI. W dniu tym miała być urządzona wystawa modeli ubiorów damskich, jednak do skutku nie dojdzie z przyczyn od organizatorów niezależnych patriotów, uchwalono ten dzień przeznaczyć na zbiórkę w firmach na cele instytucji.
5. VI. Odczyty.
6. VI. Kabaret złożony z pierwszorzędnych sił wykonawczych.
Ostateczny program podamy we właściwym czasie.
Czytajcie „Nadniemeński Kurjer Polski“

Sympatyczna uroczystość

W ub. sobotę mieliśmy sposobność być obecni na nader miłej uroczystości w ochronce tuż T-wa Dobroczyńności. Była to uroczystość obchodu imienin prezesa T-wa Inż. Jana Ostrowskiego, do której dzień ciarła radośnie przygotowywała się od dłuższego czasu w ścisłej tajemnicy przed Zarządem ochrony. Spiskowała ostrożnie ze swymi ochrońniarkami i nauczycielkami, przyjmującymi aktywny udział w tym wzruszającym akcie radości owoacji, jaką swemu opiekunowi umyśliła uczynić składając w darze wykwit prawdziwą miłością przepięknych, niezapartych życiowem wyrachowaniem serc dziecięcych.

Program uroczystości rozpoczął się wręceniem ręcznie malowanej laurki opatrzonej odpowiednim napisem, na którą składały się 3 odpowiednio misternie spojone tafle szklane, oraz b. ładnie wykrojonego laubzga dużego foremnego kosza do papierów i rozwinął się w formalny koncert dziecięcych artystów. Program nader obfity obejmował deklamacje okolicznościowe opiewające uczucia żywione przez dźwiatwę dla swego opiekuna; śpiewy, obrazki sceniczne nader pomysłowe, jednoaktówkę nader udatnie wykonaną, popis młodocianych gimnastyków i chóralne śpiewy.

Miły ten wieczór przeciągnął się przeszło ok. 3 godziny i pozostawił nader sympatyczne wrażenie.

KRONIKA

Koncert Męskiego Seminarjum Nauczycielskiego

Dziś we środę w Domu Żołnierza odbędzie się koncert urządzony na rzecz funduszu wycieczkowego Męskiego Seminarjum Nauczycielskiego, w którym udział przyjmą znane siły w naszym mieście.

Kino dla Sokola

We wtorek miał być dany w kinie „Apollo” program na rzecz „Sokola” jednak z przyczyn niezależnych odłożony został po przyszłego tygodnia. O dniu imprezy podamy do wiadomości.

Zebrań Zarządu Głównego Stowarzyszenia Urzędników Państwowych.

Dn. 2-maja odbyło się pod przewodnictwem p. Z. Szczawińskiego zebrań pełnego Zarządu Głównego S. U. P. poświęcone wykonaniu uchwał Walnego Zjazdu Delegatów w dn. 29 i 30 marca b. r. oraz u konstytuowaniu się Zarządu. Przedstawione przez referentów wnioski co do sposobu wykonania uchwał Zjazdu zostały przez Zarząd całkowicie zaakceptowane, a w szczególności w sprawach: 1) ochrony praw urzędniczych, 2) dokształcania, 3) administracji województw wschodnich, 4) samopomocy gospodarczej, 5) organizacyjnych i 6) budżetowych. Z zakresu praw urzędniczych zwrócono szczególną uwagę na powolne tempo w przeprowadzeniu stabilizacji i polecono Prezydium poczynić starania o ściśle i terminowe wykonanie postanowień ustawowych.

Postanowiono rozpocząć prace przygotowawcze nad analizą ustawy o uposażeniu celem przygotowania materiału do zasadniczej nowelizacji tej ustawy (pierwszy artykuł w tej sprawie p. J. Stypińskiego ukaże się w najbliższym numerze „Życia Urzędniczego”) oraz poczynić wszelkie możliwe kroki w celu doraźnej poprawy bytu zwłaszcza urzędników niższych stopni służbowych w ramach obecnego budżetu i w budżecie na rok następny.

Egzamin wstępny do gimnazjum

Dyrekcja państwowego gimnazjum męskiego im. A. Mickiewicza w Grodnie zawiadamia, że egzamin wstępny do kl. I gimnazjum odbędzie się w dniach 22-25 czerwca b. r.

Kandydaci urodzeni w r. 1915 i 1914 winni w towarzystwie rodziców lub opiekunów zgłosić się w Dyrekcji w niedzielę dnia 21 czerwca o godzinie 10 przedpołudniem i przedłożyć: 1—metrykę urodzenia, 2—świadectwo obywatelstwa polskiego, 3—świadectwo szkolne, jeżeli takowe posiadają, 4—świadectwo szczepionej ospy.

Podaj żadnych wnosić nie należy.

Po przyjęciu zgłoszenia kandydatów egzamin rozpocznie się sposobem lekcyjnym w poniedziałek 22 czerwca b. r. o godzinie 8-ej przedpołudniem. Kandydaci winni mieć z sobą książkę polską, zeszyt do wypracowania z języka polskiego i rachunków, jakoteż pióro.

Egzamin do kl. I jest bezpłatny; natomiast kandydaci przyjęci do gimnazjum na podstawie egzaminu składają 18 zł. tytułem taksy szkolnej i datku na rzecz Komitetu rodzicielskiego.

Z powodu przepięnienia zakładu egzamin wstępny do klas II—VIII nie będzie odbywany.

Rodzicom zainteresowanym w tym kierunku możemy atoli wskazać, że w przyszłym roku szkolnym czynne będzie prywatne polskie gimnazjum Macierzy Szkolnej.

Świetne zwycięstwo G. K. S. „Cresovji“

nad K. S. „Sparta“ z Wilna

Pozawczoraj t. j. w niedzielę rozegrały powyższe drużyny zawody kwalifikacyjne piłki nożnej o wejście do klasy A. Goście reprezentowali czołową klasę gry drużyn B-klasowych, odznaczającą się brutalnością i niebezpiecznymi wypadami, co sędzia b. dobry systematycznie gwizdkiem likwidował.

W brutalnej grze wyróżniał się w Sparcie p. Ksok, znany w O. W innym drużynom ze swej niezłachetności w grze. Sparta ze swym zapalem zademonstrowała drużynę nie dyscyplinowaną, krzykliwą, mojem zdaniem nie nadającą się do klasy A. Gospodarze przez cały czas gry panowali nad piłką, tylko trójka ataku pechowata, nie wykorzystala pięciu pięknych goali.

Grę rozpoczęła Sparta i w pierwszej minucie strzeliła gola gospodarzom. Niezrażeni tem Cresoviacy emocjonują się i świetnie zgramą pomocą podążając pod bramkę Sparty, jednak gwizdek sędziego nie pozwala wyrównać porażki w pierwszej połowie.

Druga połowa gry należała zu-

pełnie do gospodarzy. Sparta zwyciężona i brutalna ulega technicznie wyrobionym Cresoviakom w stosunku dwóch bramek. Ambitni Cresoviacy nie wykorzystują nawet karnego, tylko gestem pierwszoklasowych drużyn przestrzelują w ant. — Cresovia reprezentuje faktycznie klasę A — według oceny gry — i taką klasę powinna zyskać.

Boisko świetnie wytyczone chorągiewkami i wapnem, chłopcy do podawania piłek w barwach klubowych, Sędziowie autowi ze stoperami o to znak wielkości klubowej. Wynik 2:1 (0:1) i kornarów 6:2 dla Cresovji świadczy o pięknej grze ze strony gospodarzy.

Z gości wyróżnił się spokojny

bramkarz, który uchronił Sportę od półtożinowej przegranej. Z gospodarzy wyróżnili się Kaspar i trio p. mocy Hasner II, Cebulak i Kozłowski. Sędziował b. dobrze p. Hofbaner.

J. H.

Dr. med. H. BRYZMAN

choroby skórne i wenerycz.

Leczenie lampą kwarcową

Przyjmuje od 9—10 i od 4—7 Grodno, ul. Hoowera 2. Tel. 202

11-15

Związek właścicieli nieruchomości m. Grodna

przypomina wszystkim właścicielom domów o obowiązku składania zeznań o DOCHODZIE za rok podatkowy 1924.

Ostatni termin składania zeznań upływa z dnia 31 Maja r. b.

Biuro Związku wypełnia zeznania o dochodzie codziennie od g. 5—9 wiecz.

3-3

Z a r z ą d.

Ceny artykułów spożywczych

pięszej potrzeby zostały w dniu 15 b. m. w sklepach Spółdzielni Wojskowej O. K. III. obniżone i sprzedaje się je obecnie po cenach następujących:

Cukier kryształ klg. zł. 1.13.	pecek	0.47.
Mąka pszena amer. 0.66.	Kasza gryczana	0.66.
Mąka pszena	Ryż „Burman“	0.57.
przechowianka 0.74.	Masło deserowe	4.
Kasza jęczmienna 0.47.		

3-3

ZAKŁADY GRAFICZNE

i PIERWSZA KRAJOWA FABRYKA KART DO GRY

Aleksander Łapin i S-ka

przyjmują zamówienia na wszelkie roboty

LITOGRAFICZNE

jak etykiety, plakaty, reklamy.

Specjalność — mechanicznie gumowane etykiety dla browarów i gorzeln.

OD ADMINISTRACJI

Uprasza się Sz. P. Prenumeratorów miejscowych i z prowincji o wpłacenie prenumeraty za m. maj i zaległych.

Czytajcie „Nadnieński Kurjer Polski“

Kino

Saturn

ELMO LINCOLN

w obrazie p. t.

Tarzan król Dżungli

Czy jesteś już członkiem cywilnego klubu sportowego?

„CRESOVIA“